

**110 . Medgidia | Comuna: Municipiul Medgidia | Județ: Constanța | Punct:
„Valul de piatră” în extravilanul mun. Medgidia și UAT Poarta Albă, jud.
Constanța (la nord de cariera ROMCIM) | Anul: 2023**

Anul: 2023

Cod RAN: 60856.05

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Epoca medievală timpurie

Tipuri sit: locuire

Autori: Constantin Șova, Cristina Talmațchi, Laura Gheorghiu, Bogdan Chiriloaie, Ioana Doncu, Claudiu Lăzărică

Instituții: Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, TRC Timișoara

Nr. autorizatie: 265

Data autorizatiei: 2023-07-03

**Raport de cercetare arheologică de la Medgidia, jud. Constanța, Punct: „Valul de piatră” în
extravilanul mun. Medgidia și UAT Poarta Albă, jud. Constanța (la nord de cariera
ROMCIM)**

Rezumat

În perioada august-octombrie 2023, s-au desfășurat cercetări arheologice preventive pe un teren situat la marginea municipiului Medgidia, la granița cu unitatea administrativ-teritorială Poarta Albă, la est de Fabrica de Ciment și la nord de Cariera Medgidia (Remus Opreanu). Scopul cercetării preventive a fost descărcarea de sarcină arheologică a terenului, care acoperă o suprafață de aproximativ 1850 de metri pătrați, unde este planificată relocarea unei conducte internaționale de gaz. Această relocare este necesară pentru a permite extinderea carierei pe amplasamentul actual, situat la aproximativ 260 de metri est de Cariera Medgidia.

Pe suprafața investigată au fost identificate 35 de complexe, aparținând populației autohtone din perioada elenistică (11), din perioadele medievală-timpuriu modernă (18) și otomană (4), precum și o secțiune a șanțului Valului de piatră. Printre aceste complexe, două reprezintă morminte, unul din perioada antică și unul din perioada medieval-timpurie. Complexele au fost distribuite aproape pe întreaga suprafață investigată, unele suprapunându-se, dar nu mai mult de două din aceeași perioadă.

Șanțul Valului de piatră a fost identificat în partea vestică a perimetrului, având o lungime de aproape 50 de metri. Au fost realizate trei secțiuni stratigrafice, rezultând multiple profile, iar șanțul a fost golit pe aproape întreaga sa suprafață. Fundul șanțului a fost identificat pe un sol galben compact, murdar, cu numeroase pietre și lentile de pământ roșiatic, sau direct pe substratul stâncos. Starea de conservare a solului a împiedicat atingerea adâncimii maxime, aceasta variind între 1,05 și 1,75 metri în partea centrală.

Cercetarea preventivă desfășurată la Medgidia a confirmat existența unui nivel de locuire antică al populației locale din perioada elenistică (secolele IV-III î.Hr.), a șanțului Valului de piatră, a unei așezări medieval-timpurii (secolele IX-X) și a unei locuiri din perioada otomană târzie (secolele XVIII-XIX) în această zonă.

Materialul rezultat a fost depozitat la MINA Constanța.

Raport

Începând din vara anului 2023 și până în octombrie a fost realizată cercetare arheologică preventivă pe un teren situat în extravilanul municipiul Medgidia, la limita cu UAT Poarta Albă, conform contractului de cercetare încheiat între MINA Constanța și beneficiarul ROMCIM S.A. Cercetarea preventivă a avut drept scop descărcarea de sarcină arheologică a terenului, de circa 1850 mp, pe care se dorește investiția „Relocare conductă transport gaze naturale Isaccea-Negru Vodă”. Scopul proiectului este relocarea conductei

internaționale astfel încât extinderea carierei să fie făcută pe actualul amplasament al acesteia, aflat la cca. 260 m est de Cariera Medgidia. Terenul pe care se propune relocarea conductei internaționale de transport gaze se află la E de Fabrica de ciment, respectiv la N de Cariera Medgidia (Remus Opreanu). Acesta reprezintă o zonă cu patrimoniu arheologic reperat, cele mai noi informații provenind de la rezultatele diagnosticului de teren (realizat în 2022), când în zonă a fost constatată existența unui nivel de locuire medieval-timpuriu și un posibil șanț care, în urma analizei traseelor aliniamentelor defensive Valul mare de pământ și Valul de piatră, a fost considerat ca aparținând unuia dintre cele două monumente, deși în teren elementele lor nu sunt vizibile. De asemenea, din cariera a II-a a fabricii de ciment de la Medgidia au fost recuperate, acum mai bine de 50 de ani, de către profesorul Aurel Dumitrașcu, și apoi donate muzeului din Constanța mai multe vase medieval-timpurii[1]. De-a lungul timpului, în carierele fabricii (aflate la S de canalul Dunăre - Marea Neagră și la E de municipiu) au fost semnalate mai multe descoperiri specifice perioadei de început a Evului Mediu[2], aici fiind presupusă existența unei necropole din secolul al VIII-lea[3] și înregistrată o așezare din veacurile IX-X, posibil și începutul secolului al XI-lea, în urma unei săpături arheologice preventive (în cariera veche, aflată la S de Fabrica de ciment)[4]. Mențiunile pentru perioada medieval-timpurie pot fi completate, pentru zona apropiată celei cercetate, cu alte descoperiri atribuite antichității, precum sabia de bronz miceniană[5] și locuiri ale populației autohtone, de perioadă elenistică[6]. S-a săpat pe un teren care a suferit diverse intruziuni antropice de-a lungul timpului. Astfel, în perimetrul cercetat, s-a constatat că au fost efectuate lucrări, precum: terasarea terenului plantarea viței-de-vie; construirea rambleului drumului de pământ de lângă calea ferată care deservește fabrica de ciment; pentru nivelarea terenului și de depozitare a materiilor prime; pentru montarea a două țevi de apă și a unui cablu de tensiune, respectiv a fost constatată existența a cinci gropi cu resturi menajere moderne, unele adâncite peste 3 m, față de actualul nivel de călcare. Pe suprafața de circa 1850 mp cercetată au fost identificate 35 de complexe aparținând populației autohtone de perioadă elenistică (11), epocilor medieval-timpurie (18) și otomană (4), respectiv o parte a șanțului Valului de piatră. Dintre complexe, două reprezintă morminte, unul de perioadă antică și unul medieval-timpuriu. Complexe erau răspândite aproape pe întreaga suprafață cercetată, iar unele se suprapuneau, însă nu mai mult de câte două din aceeași perioadă. Șanțul valului de piatră a fost surprins pe partea de V a perimetrului, pe lungimea de aproape 50 m. Au fost realizate trei secțiuni stratigrafice, obținându-se mai multe profile, respectiv a fost golit aproape pe întreaga suprafață. Stratigrafia generală a șanțului se prezenta astfel: nivel de pământ brun, măzăros, cu pietricele mărunte și rare fragmente ceramice; nivel cenușiu deschis, compact, cu pietricele rare; straturi de pietriș mărunț și mediu; strat brun-cenușos, dens, cu puține pietre mărunte. Fundul șanțului se oprea într-un pământ galben murdar, compact, cu pietre numeroase și lentile de pământ roșiatic; într-un pământ galben curat, compact, sau direct pe stâncă. Starea de conservare a terenului a făcut ca cercetarea acestuia să nu poată fi realizată pe toată adâncimea lui, ci doar pe cea păstrată, aceasta variind între 1,05 și 1,75 m (calculând în partea centrală). Totodată, prezența stâncii a determinat realizarea unui șanț „adaptat” terenului, căderea pantelor lui nefiind întotdeauna uniformă și fiind făcută sub formă de crevase reduse, suficient cât să ducă la ruperea unui membru sau la blocarea unei persoane în ea. Cum, de altfel, este posibil să fi pățit și defunctul găsit în șanț. În zona cercetată de noi, lățimea șanțului în partea superioară păstrată era de maxim 4,70 m. Umplutura acestuia era majoritar din pietriș, în ea apărând și fragmente ceramice antice, reduse numeric comparativ cu cele medieval-timpurii, toate prezente de la conturare până aproape de fundul șanțului. Excavarea șanțului valului de piatră în stâncă a fost observată, între punctul cercetat de noi și cel aflat la sud de gara Castelu, pe un versant care coboară spre Medgidia, în anul 1987, cu ocazia efectuării unor săpături arheologice de salvare ocazionate de conducta internațională de gaz[7]. În punctul respectiv lățimea șanțului era de 4,20 m, iar adâncimea de 2 m. Din totalul descoperirilor de interes arheologic materialul ceramic medieval-timpuriu este cel mai numeros. Acesta a fost descoperit cu precădere în interiorul complexelor, în strat fiind sporadic. O cantitate semnificativă provine din umplutura șanțului Valului de piatră. Alături de ceramică au fost descoperite obiecte din os (împungătoare); din lut (greutate pentru plasa de pescuit, fusaiole); din piatră (râșnițe, gresie) și material faunistic. În timpul cercetării, nu a fost descoperită nici o piesă monetară. Materialul ceramic de perioadă elenistică are și el o prezență bună. Sub formă fragmentară, sunt prezente vasele autohtone și amforele. Unele toarte de amforă poartă ștampilă. Exemplificăm cu o amforă de Sinope, care prezintă ștampila Αττάλλου ἀστὺ νομοῦντος. ...υθης / Cap masculin spre dreapta, care se datează cca. 281-280 a.Chr.[8] Cercetarea preventivă efectuată la Medgidia a confirmat existența

unui nivel de locuire antic al populației locale de perioadă elenistică (secolele IV-III a.Chr.), a șanțului Valului de piatră, a unei așezări medievale timpurii (secolele IX-X) și a unei locuiri de perioadă otomană târzie (secolele XVIII-XIX), în acest perimetru. Materialul rezultat a fost depozitat la MINA Constanța.

Note

- Paraschiv-Talmațchi, 2022, p. 353-370.
- Harțuche, 1971, p. 253, unde se menționează găsirea a cinci vase întregi de către muncitorii de la carieră și achiziționarea acestora de către farmacistul brăilean Paul Bălcănescu.
- Comșa, 1979, p. 151-156.
- Datarea inițială, secolele X-XI, a fost ulterior rectificată. Vezi Harțuche 1971, p. 252-257; Comșa 1979, p. 153.
- Irimia et al., 1969, p. 137-147.
- Irimia, 1973, p. 7-71; M. Irimia, 1980, p. 66-118; Colțeanu, 2022.
- Papuc, 1992, p. 323.
- Identificare Natalia Mateevici, căreia îi mulțumim și pe această cale.

Informații suplimentare online

[Raportul 7198 din cronică.cimec.ro](https://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapservet Cimec.ro](#)
